

۲۸۲..۲۹

دانشنی‌های قانون کار و تامین اجتماعی

محسن صیدی

مهرماه ۱۴۰۳

شناسنامه کتاب

سر شناسه: صیدی، محسن، ۱۳۴۵

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام

Iran. Laws, etc

عنوان و نام پدیدآور: دانستنی‌های قانون کار و تامین اجتماعی / محسن صیدی

مشخصات نشر: تهران: فوزان کتاب، مهر ماه ۱۴۰۳

مشخصات ظاهری: ۱۷۴ ص.؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م

شماره شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۸۶۹-۸۵-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۱۷] - ۱۲۰

موضوع: کار - قوانین و مقررات - ایران

Labor Laws and Legislation - Iran

کار - قوانین و مقررات - ایران - پرسش‌ها و پاسخ‌ها

Labor Laws and Legislation - Iran - Questions and answers

تامین اجتماعی - قوانین و مقررات - ایران - پرسش‌ها و پاسخ‌ها

Social security - Law and Legislation - Iran - Question and answers

رده بندی کنگره: ۱۲۷۰ KMH

رده بندی دیویی: ۳۴۴/۵۵۰۱

شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۸۴۱۶۵

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

قیمت: ۱۸۵ هزار تومان

تیراژ: ۵۵۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

آدرس: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید لبافی نژاد،

فرسیده به خیابان کارگر جنوبی، کوچه درخشان، پلاک ۲، واحد ۲

شماره تلفن: ۶۶۴۰۸۵۰۱ و ۶۶۴۹۰۳۰۹ و ۰۹۱۲۶۸۶۰۸۲۳

WEB: WWW.FOZHANPUB.IR

Email: fozhan.pub@yahoo.com

فهرست مطالب

شماره صفحه

عنوان

پیشگفتار ۱۱ - ۱۲

فصل ۱ - دانستنی‌های قانون کار ۸۹ - ۱۳

مقدمه ۱۵

قسمت اول - سیر قوانین کار ۱۵

الف- چکیده ۱۵

ب- پرسش و پاسخ ۱۷

قسمت دوم - قرارداد کار، شرایط و انواع آن ۱۹

الف- چکیده ۱۹

ب- پرسش و پاسخ ۲۱

قسمت سوم- طبقه بندی مشاغل ۲۹

الف- چکیده ۲۹

ب- پرسش و پاسخ ۳۱

قسمت چهارم- مزد و حق السعی ۳۶

الف- چکیده ۳۶

ب- پرسش و پاسخ ۳۷

قسمت پنجم- مأموریت و انتقال ۴۹

الف- چکیده ۴۹

ب- پرسش و پاسخ ۵۰

قسمت ششم- ساعات کار، مرخصی و تعطیلات ۵۴

الف- چکیده ۵۴

مقررات حضور و غیاب دستگاه‌های دولتی ۵۵

مقررات حضور و غیاب شهرداری تهران ۵۶

تعطیلات و مرخصی‌ها ۵۹

ب- پرسش و پاسخ ۶۱

قسمت هفتم- تشکلهای کارگری و کارفرمایی ۷۳

الف- چکیده ۷۳

شورای عالی کار ۷۴

۷۵	 ب- پرسش و پاسخ
۷۷	 قسمت هشتم - بیمه بیکاری
۷۷	 الف- چکیده
۷۸	 شرایط پرداخت حق بیمه بیکاری
۷۹	 ب- پرسش و پاسخ
۸۲	 قسمت نهم- تخلفات انضباطی و مراجع حل اختلاف
۸۲	 الف- چکیده
۸۴	 ب- پرسش و پاسخ

فصل ۲- دانستنی‌های قانون تامین اجتماعی ۹۱-۱۱۵

۹۳	 مقدمه
۹۳	 حمایت‌های قانونی از نیروی کار
۹۵	 قسمت اول- رفاه و تامین اجتماعی
۹۵	 الف- چکیده
۹۶	 ب- پرسش و پاسخ
۱۰۱	 قسمت دوم- حوادث، بیماری و از کار افتادگی
۱۰۱	 الف- چکیده
۱۰۱	 ۱- حوادث
۱۰۲	 ۲- بیماری
۱۰۳	 ۳- از کار افتادگی
۱۰۴	 ب- پرسش و پاسخ
۱۰۹	 قسمت سوم- بازنشستگی و رهایی از خدمت
۱۰۹	 الف- چکیده
۱۱۰	 ب- پرسش و پاسخ

فصل ۳- منابع و مآخذ ۱۱۷-۱۲۰

فصل ۴- پیوست‌ها ۱۲۱-۱۷۲

	 پیوست شماره ۱- قانون اجرایی طرح طبقه‌بندی مشاغل در کارگاه‌ها
۱۲۳	 مصوب مجلس شورای ملی (وقت) - تاریخ ۱۳۵۲/۱۲/۷
	 پیوست شماره ۲- دستورالعمل اجرایی طرح‌های طبقه‌بندی مشاغل موضوع ماده
۱۲۴	 (۷) آئین‌نامه اجرایی تهیه طرح طبقه‌بندی مشاغل کارگاه‌ها
	 پیوست شماره ۳- دستورالعمل شمول طرح طبقه‌بندی مشاغل به کارگاه‌های
۱۳۴	 بالای ۵۰ نفر کارگر مصوب ۱۳۷۴/۴/۲۰

- پیوست شماره ۴- دستورالعمل شماره ۶۱۴۲۹ تاریخ ۱۳۸۳/۷/۱۹ وزارت کار ۱۳۵
- پیوست شماره ۵- قانون مربوط به تعیین عیدی و پاداش سالانه کارگران شاغل در کارگاه‌های مشمول قانون کار - مصوب مجلس شورای اسلامی- تاریخ ۱۳۷۰/۱۲/۶ ۱۳۷
- پیوست شماره ۶- لایحه قانونی یکسان شدن ساعات کار کارمندان و کارگران در سراسر کشور - مصوب شورای انقلاب - تاریخ ۱۳۵۹/۴/۲۳ ۱۳۸
- پیوست شماره ۷- قانون شوراهاى اسلامی کار - مصوب مجلس شورای اسلامی - تاریخ ۱۳۶۳/۱۰/۳۰ ۱۳۹
- پیوست شماره ۸- قانون بیمه بیکاری- مصوب مجلس شورای اسلامی- تاریخ ۱۳۶۹/۶/۲۶ ۱۴۵
- پیوست شماره ۹- آئین‌نامه چتر ایمنی رفاه اجتماعی - مصوب هیات وزیران - تاریخ ۱۳۸۴/۴/۸ ۱۵۰
- پیوست شماره ۱۰- بخشنامه شرایط و نحوه برخورداری از مستمری از کار افتادگی - مصوب سازمان تامین اجتماعی - تاریخ ۱۳۹۹/۴/۲۸ ۱۵۳
- پیوست شماره ۱۱- قانون حمایت از خانواده - مصوب مجلس شورای اسلامی- تاریخ ۱۳۹۱/۱۲/۱ ۱۷۲

پیشگفتار

نیروی انسانی مهمترین سرمایه هر جامعه و در افق کوچک‌تر مهمترین سرمایه هر سازمانی است. کارگران (نیروی انسانی تحت پوشش مقررات کار و تامین اجتماعی) اکثریت نیروی انسانی شاغل در کشور را تشکیل می‌دهند.

نگاهی اجمالی به آمار و ارقام این واقعیت را بیشتر نمایان می‌سازد. بر اساس آمار در پایان سال ۱۴۰۰ بالغ بر ۱۵,۱۳۰,۰۱۵ نفر بیمه‌شده اصلی تحت پوشش صندوق تامین اجتماعی قرار داشته‌اند. خانواده تحت تکفل این بیمه‌شدگان (بیمه‌شده تبعی) ۲۲,۷۳۲,۸۱۹ نفر بوده و در مجموع بیمه‌شدگان اصلی و تبعی و نیز مستمری‌بگیران اصلی و تبعی تحت پوشش صندوق تامین اجتماعی به عدد ۴۵,۰۶۳,۲۸۳ نفر می‌رسد که بیش از نیمی از جمعیت کشور می‌باشد. (برگرفته از صادقی، ۱۴۰۳، ص ۱۴۳)

نظر به اهمیت و فراوانی جمعیت کارگری، حضور پررنگ و گسترده آنها در تمامی بخش‌های مختلف کشور اعم از صنعتی، بازرگانی، کشاورزی و ... و تاثیر فراوان آنها بر بهره‌وری بنگاه‌های اقتصادی، قوانین متعدد حمایتی جهت توجه و اهتمام اثرگذار به این قشر پرتلاش در نهادهای مختلف کشور تصویب و تعیین گردیده است که در زیر به برخی از آنها اشاره می‌شود:

"مجموعه حمایت‌های صندوق تامین اجتماعی در خصوص بیمه‌شدگان به دو دسته تعهدات کوتاه‌مدت و بلندمدت تقسیم می‌گردد.

تعهدات کوتاه‌مدت شامل حمایت‌های درمانی در موارد بیماری، بارداری و حوادث، پرداخت غرامت دستمزد ایام بیماری، پرداخت مقرری بیمه بیکاری، پرداخت غرامت دستمزد ایام بارداری، پرداخت غرامت نقص عضو مقطوع، پرداخت هزینه سفر و اقامت بیمار و همراه، مشارکت در تامین هزینه پروتز و ارتوز، پرداخت کمک هزینه ازدواج و پرداخت هزینه کفن و دفن به بازماندگان بیمه شده متوفی است.

تعهدات بلندمدت برای بیمه‌شدگان شامل پرداخت مستمری بازنشستگی، پرداخت مستمری از کار افتادگی کلی، پرداخت مستمری از کار افتادگی جزئی، پرداخت مستمری بازماندگان و پرداخت مزایای نقدی، غیرنقدی و عیدی مستمری‌بگیران، کمک هزینه عائله‌مندی، کمک هزینه اولاد، و ... است. " (صادقی، ۱۴۰۳، ص ۱۴۱)

همانگونه که اشاره شد حمایت‌های قانونی متعددی جهت مساعدت و کمک به شرایط کاری و زندگی فرد کارگر و خانواده‌اش در کشور وضع گردیده است اما استفاده و بهره‌مندی کامل و شفاف از امتیازات مندرج در قوانین پیش گفته نیازمند دانش، آگاهی و احاطه کامل ذی‌نفع از آن قوانین است و متأسفانه نظام اداری و به خصوص نظام روابط کار کشور نتوانسته بدون

پیگیری به طور عادلانه و یکسان برای همه این جامعه آماری بزرگ، این قوانین را اجرا و موجبات بهره‌مندی ایشان را فراهم سازد.

بر این اساس کارگرانی که دانش و آگاهی کمتری نسبت به قوانین دارند احتمالاً بهره‌مندی کمتری نیز از این قوانین خواهند داشت.

نمایندگان کارگران (اعضای شورای اسلامی کار، انجمن صنفی و نماینده کارگران) نیز در پیگیری منافع صنفی کارگران در ساختار اداری و سیاسی کشور چندان موفق نیستند.

از این رو آشنایی نیروی انسانی با مقررات کار و تامین اجتماعی و روشنگری در مورد حقوق و تکالیف کارکنان وظیفه‌ای مهم و اساسی است. بر این اساس و پس از تدوین کتاب "نظام پرداخت حقوق و دستمزد (کتاب راهنمای محاسبات)" و کتاب "اختلافات کارگری و نحوه رسیدگی به تخلفات انضباطی کارگران" تصمیم بر آن شد این مجموعه که دانستنی‌های قانون کار و تامین اجتماعی را در بر دارد تهیه و تدوین شود. سوالات مطروحه کارگران در کلاس‌های آموزشی و یا در مجامع کارگری و یا در مشاوره‌های انجام شده جمع آوری و پاسخ داده شد تا از این طریق ابهامات جامعه کارگری (در حد توان) به روشنی تبیین شود.

ساختار کتاب در ۴ فصل تنظیم شده است. در فصل اول دانستنی‌های قانون کار شامل سیر قوانین کار؛ قرارداد کار، شرایط و انواع آن؛ طبقه‌بندی مشاغل؛ مزد و حق السعی؛ مأموریت و انتقال؛ حضور و غیاب، مرخصی‌ها و تعطیلات؛ شکل‌های کارگری و کارفرمایی؛ بیمه بیکاری؛ تخلفات انضباطی و مراجع حل اختلاف مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

فصل دوم به دانستنی‌های قانون تامین اجتماعی شامل موضوعات رفاه و تامین اجتماعی، حوادث، بیماری و از کار افتادگی، رهایی از خدمت و بازنشستگی اختصاص یافته است. در فصل سوم منابع و مآخذ ارائه شده و در فصل چهارم متن قوانین و بخشنامه‌های مورد نیاز در قالب پیوست‌ها ارائه شده است.

امید است این کتاب بتواند برای جامعه کارگری، نمایندگان کارگران، مدیران، کارشناسان و کارکنان دستگاه‌های اجرایی تابع مقررات کار و تامین اجتماعی و نیز همه کسانی که در حوزه مدیریت منابع انسانی و کارگزینی تلاش می‌کنند مفید واقع شود.

در پایان از همه همکارانی که در آماده سازی و انتشار این کتاب تلاش کرده‌اند خصوصاً ناشر محترم و استاد ارجمند آقای دکتر محمد صادقی که در تنظیم مطالب و ویرایش متن یاری نموده‌اند سپاسگزاری می‌شود. از تمامی متخصصان حوزه منابع انسانی انتظار دارد با بزرگواری، نقطه نظرهای ارشادی و تکمیلی خود را از طریق ایمیل ناشر (Email: fozhan.pub@yahoo.com) اعلام نمایند.

توفیقات همگان را در ارائه خدمت به قشر شریف و ارزشمند کارگری از خالق یکتا خواستارم.

محسن صیدی

مهرماه ۱۴۰۳